

άννα καντή

Δεξιός άγγελος

Θεσσαλονίκη 2018

Η Άννα Καντή γεννήθηκε το 1976 στις Σέρρες, αλλά ζει πολλά χρόνια στη Θεσσαλονίκη. Συμμετείχε στην έκδοση του ανοιχτού λογοτεχνικού εντύπου «Τεύχος», ενώ αυτόν τον καιρό είναι στη συντακτική ομάδα του λογοκεντρικού περιοδικού «Αντλία».

Τηλέφωνο επικοινωνίας: 6937888023

E-mail: anna_kanti@hotmail.com

Το κείμενο αυτό μπορεί να διαβαστεί και να αναπαραχθεί ελεύθερα από αυτήν την σελίδα. Σε περίπτωση που κάποιος ενδιαφερθεί να το μεταφέρει στη σκηνή, παρακαλείται να έρθει προηγουμένως σε συνεννόηση με τη συγγραφέα.

Πρόσωπα

Μιχαλίνο, νεαρός ζωγράφος

Αντρέας, ζωγράφος μεγαλύτερης ηλικίας, μέντορας και εραστής του Μιχαλίνο

Σ' ένα ατελιέ, ο Μιχαλίνο ζωγραφίζει σε καμβά τη «Συντέλεια του κόσμου».
Παραδίπλα, ο Αντρέας ζωγραφίζει τον Μιχαλίνο, που ζωγραφίζει τη Συντέλεια
του κόσμου.

“Born of a dream, to create a reality”

BEYOND THE BLACK RAINBOW

ANTPEΑΣ/ Ω, μα είναι αριστούργημα! Μ' αυτό το έργο θα μείνεις στη μνήμη των καιρών. Θα γίνεις αθάνατος, Μιχαλίνο!

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Λες;

ANTPEΑΣ/ Μα φυσικά, Μιχαλίνο. Όσο το βλέπω να ολοκληρώνεται... Είναι κάτι πέρα απ' το ιδιοφυές! Μια θεϊκή χειρονομία της φύσης!

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Σαν να ζωγράφιζε ο Θεός.

ANTPEΑΣ/ Έτσι ακριβώς! Και μαζί με τον πίνακα, βλέπω κι εσένα να αλλάζεις, αγάπη μου. Να τελειοποιείσαι. Το βλέμμα σου...! Τα χέρια σου...! Κι όλο και πιο πολύ μου τον θυμίζεις...

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Άντε πάλι.

ANTPEΑΣ/ Γιατί το βρίσκεις απίθανο; Δεν θα μπορούσαν να ξανασυναντηθούν μες στους αιώνες, ο Βερόνιο και ο Ντα Βίντσι; Ο δάσκαλος κι ο μαθητής; Εξάλλου, εγώ, μετά απ' αυτόν τον πίνακα... Θέλω να σου ανακοινώσω κάτι, Μιχαλίνο: Μετά απ' αυτόν τον πίνακα, εγώ δεν θα ξαναζωγραφίσω ποτέ πια. Δεν υπάρχει λόγος. Ο μαθητής ξεπέρασε τον δάσκαλο κι ο δάσκαλος έφαγε τη σκόνη του μαθητή. Ορκίζομαι, λοιπόν, στη ζωή μου και στην αγάπη μας, πως δεν θα ξανατραβήξω γραμμή, δεν θα ξαναβάλω πινελιά.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ορκίζεσαι σε πράγματα ανύπαρκτα.

ANTPEΑΣ/ Θέλεις να με πληγώσεις, Μιχαλίνο. Δεν με πιστεύεις, μάλλον. Όμως το λέω και το εννοώ: Η καλλιτεχνική δημιουργία έχει τελειώσει για μένα! Πρέπει κανείς να ξέρει πότε να αποσύρεται. Ό,τι έχω φτιάξει μέχρι σήμερα, μοιάζει με παιδική ζωγραφιά μπροστά στον πίνακά σου. Τον κοιτάζω και ντρέπομαι, αν θες να μάθεις. Αν με περιφρονούσες θα μου άξιζε...

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Γιατί είσαι μίζερος! Ένα μίζερο ψώνιο! Ο Βερόνιο κι ο Ντα Βίντσι! Θα στο πω, λοιπόν, τι σκέφτομαι για το γαμημένο σου δίδυμο. Απέχεις χιλιόμετρα απ' το να είσαι ο Βερόνιο, δάσκαλε. Ενώ εγώ, πράγματι, μόλις τελειώσω αυτόν τον πίνακα, πιθανότατα θα αναπαύομαι στις ίδιες βουνοκορφές με τον Ντα Βίντσι.

Όχι πως υπήρξες τόσο κακός δάσκαλος. Με δίδαξες πολλά. Κι αυτά που ήθελες κι αυτά που δεν ήθελες. Κι αυτά που ήθελα κι αυτά που δεν ήθελα.

ANTPEΑΣ/ Σε ανάγκασα ποτέ να κάνεις κάτι που δεν ήθελες;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Όχι, δεν με ανάγκασες. Ένας δάσκαλος δεν αναγκάζει, καθοδηγεί. Με πήρες, λοιπόν, απ' το χέρι και με περπάτησες. Στο πνεύμα και στην τέχνη... Δεν έχω παράπονο. Μου έδειξες τον δρόμο για το κρεβάτι και για την καρδιά σου και ήρθα πρόθυμα. Μην μερδεύεσαι. Δεν μετανιώνω για τίποτα. Απλώς, καθώς ήσουν ο οδηγός, σου δίνω τα εύσημα για εδώ όπου έχουμε φτάσει.

ANTPEΑΣ/ Πού έχουμε φτάσει, μάτια μου;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Στην άβυσσο, μάτια μου. Εάν έρθεις και σταθείς εδώ, πίσω μου, θα δεις πως είμαστε στο χείλος της αβύσσου.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ «Η συντέλεια του κόσμου», τον έχεις ονομάσει. Τον κοιτάζω και βλέπω ένα χθόνιο, ταυτόχρονα ουράνιο ουρλιαχτό, να 'ρχεται κατά πάνω μου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Εγώ ουρλιάζω.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Ο άνθρωπος ουρλιάζει, θα έλεγα, αντικρίζοντας το αμείλικτο τίποτα.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Όχι, Αντρέα, εγώ ουρλιάζω. Ουρλιάζω καιρό τώρα. Μόνο που δεν μ' ακούς. Είσαι κλεισμένος σ' ένα τόσο δα κουτάκι, Αντρέα, γι' αυτό δεν μ' ακούς. Έχεις χτίσει τον εαυτό σου. Η τέχνη μας, ο έρωτάς μας, γίνανε τούβλα στα χέρια σου. Κι εγώ ο χαζός, όλα αυτά τα χρόνια, δεν το κατάλαβα. Και μ' έχτισες μαζί και μένα.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Σε καταπίεζα, λοιπόν.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Μ' έδεσες πάνω σου.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Μαζί δεθήκαμε. Γι' αυτό το λένε δεσμό, γλυκέ μου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Μπα, έγινε τώρα δεσμός ο έρωτας; Η ερώτηση. Ο ερωτών άγγελος, θυμάσαι τι μου έλεγες; Ο άγγελος που ελευθερώνει. Να, εδώ, κάτω δεξιά, τον έχω ζωγραφίσει τον άγγελο σου, Αντρέα. Να κοιτάζει και να απορεί. Ο υποκριτής!

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Γίνεσαι άδικος. Ποτέ δεν σου είπα ψέματα.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Κι όμως! Δεν είπες ούτε την αλήθεια. Πως όλη η ζωή σου οδηγούσε εδώ. Στο τίποτα. Στο τίποτα, τόσο νωρίς. Δεν σταματάς να ζωγραφίζεις επειδή προσκυνάς στο μεγαλείο μου. Σταματάς γιατί δεν έχεις κάτι άλλο να πεις. Η σκέψη σου έμοιαζε στέρεα, μα στην πραγματικότητα, δεν έγινε βίωμα ποτέ. Η τέχνη αυτό, ο έρωτας το άλλο... Ο άνθρωπος! (τον δείχνει) Αυτός είναι ο άνθρωπος;

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Γιατί μου φέρεσαι έτσι; Μα δεν πειράζει. Είσαι σκληρός, αλλά οι μεγαλοφυΐες είναι σκληρές.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Παράτα με. Έχω καταπιεί τον ναρκισσισμό μου, όπως εσύ έχεις καταπιεί όλο το σκοτάδι, που επιμελώς κρύβεις. Το σκοτάδι μιας ζωής, που πλέον δεν μπορεί να κρυφτεί.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Όλοι κουβαλάμε τα σκοτάδια μας. Και τι να πει; Σου έχω δείξει και το φως. Πάνε μαζί αυτά τα δυο, το ένα μπαίνει μέσα στ' άλλο.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Κι ήθελες μόνο να μου δίνεις.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Κι ήθελα μόνο να σου δίνω.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Τη γνώση.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Τη γνώση.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Την ηδονή.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Την ηδονή.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Το ανάθεμα.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Το ανάθεμα; Πώς είναι δυνατόν, Μιχαλίνο;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Το ανάθεμα είναι η μισή σου ψυχή. Αν ζήσεις κι άλλο, θα γίνει η ολόκληρη. ...Επιθυμείς τον θάνατο, Αντρέα;

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Όχι, βέβαια!

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Για ξανασκέψου το. Αν χάσεις και την τέχνη, τι άλλο σου απομένει σ' αυτήν τη ζωή; Σε τι ακριβώς χρησιμεύεις;

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Είσαι σκληρός, μα δεν πειράζει. Το μόνο που θέλω είναι να 'μαι δίπλα σου. Σ' έβλεπα τόσα χρόνια ν' ανθίζεις. Ίσως να μην μπορώ να σου δώσω κάτι άλλο. Κάτι που να μην το έχεις ήδη κατακτήσει. Δώσε μου εσύ! Άσε με να φυλάω τον ίσκιο σου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Γελοίοι! Σε λίγο ο ίσκιος σου θα φυλάει εσένα.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Θα 'θελες να με δεις νεκρό, Μιχαλίνο;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν το ξέρεις, αλλά κάνω τα πάντα για να μη συμβεί αυτό. Για να μην προλάβω να σε δω νεκρό. Προσπαθώ να έχω υπό τον έλεγχο μου τον χρόνο, με ακρίβεια δευτερολέπτου.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Έχεις υπό τον έλεγχό σου τον χρόνο;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Το μόνο που χρειάστηκε ήταν να πάρω την απόφαση.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Ποια απόφαση;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Να γίνω κύριος του πεπρωμένου.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Του πεπρωμένου σου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν υπάρχει πεπρωμένο μου, υπάρχει μόνον πεπρωμένο. Το πεπρωμένο είναι πάντα κοινό. Κάθε στιγμή εξαρτάται απ' όλες τις άλλες. Μου εμπιστεύεσαι το πεπρωμένο σου, Αντρέα;

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Ξέρεις πολύ καλά πως δεν έχω ζωή χωρίς εσένα.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν έχεις ζωή, έτσι και αλλιώς. Την εξαφάνισες μέσα στα σύννεφα που ζωγράφιζες. Η ζωή, όμως, ενός δασκάλου θα έπρεπε να είναι ορατή. Ορατή και διάφανη.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Είλικρινά, δεν καταλαβαίνω για τι πράγμα με κατηγορείς.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Γιατί, τελικά, υπήρξες λίγος. Πολύ λίγος.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Όλοι είναι μικροί μπροστά στο ταλέντο σου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Εκεί θα το ρίξεις πάλι; Η κολακεία έχει γίνει δεύτερη σάρκα σου.

ANTPEAS/ Δεν είναι κολακεία.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Μπροστά στους τρίτους, όμως, το παίζεις άντρας.

ANTPEAS/ Στους τρίτους; Ποιους τρίτους;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Στους τρίτους! Όλους αυτούς που σε περιτριγυρίζουν. Στους φίλους σου και θαυμαστές.

ANTPEAS/ Οι φίλοι μας είναι φίλοι και των δυο.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Εγώ δεν έχω φίλους.

ANTPEAS/ Μα τι έχεις πάθει;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν έχω φίλους, σου λέω. Όλα αυτά τα ασήμαντα ανθρωπάκια, που σέρνονται δίπλα μας... Πώς θα μπορούσα;

(Μένουν σιωπηλοί και ζωγραφίζουν. Ξαφνικά ο Αντρέας σηκώνεται, πλησιάζει τον Μιχαλίνο και προσπαθεί να τον φιλήσει. Ο Μιχαλίνο τον απωθεί.)

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Άσε με! Δεν έχεις καταλάβει τίποτα! Σε λίγο, τίποτα απ' όλ' αυτά δεν θα 'χει σημασία.

ANTPEAS/ Τι εννοείς;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Εννοώ ότι τόσα χρόνια δίπλα σου και δεν ξέρεις καν ποιος είμαι.

ANTPEAS/ Δεν ξέρω; Ποιος είσαι, λοιπόν;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ο διάβολος. Τόσον καιρό πλάγιαζες με τον διάβολο και δεν πήρες χαμπάρι. Μπορώ να πουλήσω την ψυχή σου και δεν θα πάρεις χαμπάρι. Μόνο που μέχρι τώρα ήμουν ένας αλυσοδεμένος διάβολος.

ANTPEAS/ Που να πάρει ο διάβολος, δεν σε κρατάει κανείς με το ζόρι. Σου έχω διδάξει όσα γνωρίζω, σου έχω προσφέρει τα πάντα, τώρα σου προσφέρω και την τέχνη μου, αλλά δεν σε κρατάει κανείς με το ζόρι. Είσαι ελεύθερος να φύγεις, αν αυτό επιθυμείς.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Όχι, δεν είμαι. Αν μπορούσα να φύγω... θα το είχα κάνει ήδη. Αλλά δεν μπορώ. Δεν μπορώ, γι' αυτό και ζωγραφίζω αυτόν τον πίνακα.

ANTPEAS/ Δεν χρειάζεται να φέρεις τη συντέλεια του κόσμου, προκειμένου να μην είμαστε μαζί. Εκεί είναι η πόρτα, άνοιξέ την απλώς και φύγε.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν μπορώ.

ANTPEAS/ Με λυπάσαι; Δεν τον θέλω τον οίκτο σου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Όχι, δεν σε λυπάμαι.

ANTPEAS/ Τότε; Σήκω και φύγε, αφού δεν μ' αγαπάς πια. Μπορεί ν' αυτοκτονήσω, μπορεί να τρελαθώ, αλλά αυτό είναι δικό μου θέμα. Ο καθένας είναι υπεύθυνος για τη ζωή του.

(Ο Μιχαλίνο δεν απαντά.)

ANTPEAS/ Εμπρός, λοιπόν, τι περιμένεις;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Σε αγαπώ.

ANTPEAS/ Με αγαπάς;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Σε αγαπώ, αλλά δεν σε αντέχω.

ANTPEAS/ Αυτά τα δυο δεν πάνε μαζί.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Κι όμως... Θα σου άξιζε να υποφέρεις, Αντρέα. Θα σου άξιζε να μείνεις μόνος. Όμως, με κάθε μας φιλή ρουφούσα λίγο απ' το σκοτάδι σου. Όσοπου το ρούφηξα όλο. Ψέματα σου έλεγα πριν, δεν κρύβεις πια σκοτάδι. Εγώ το πήρα και το φύλαξα. Κι έγινα εγώ ένας παντοδύναμος διάβολος κι έμεινες εσύ ένας τιποτένιος άγγελος.

ANTPEAS/ Παραλογίζεσαι, το καταλαβαίνεις.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ο διάβολος δεν μπορεί να αποχωριστεί τον άγγελο. Και το φως δεν είναι φως χωρίς το σκοτάδι.

ANTPEAS/ Δεν είσαι ο διάβολος, Μιχαλίνο. Πώς σου μπήκε αυτή η ιδέα;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Αυτό που δεν θέλω είναι να είμαι μισός. Γι' αυτό, με τη βοήθειά σου, θα μετατρέψω όλο το σκοτάδι σε φως. Ή όλο το φως σε σκοτάδι, όπως το δει κανείς. Η μεταμόρφωση. Η μετάνοια.

ANTPEAS/ "Γιατί, κύριε, ο έρωτας μου ανάβει την πίστη κι η αγάπη τη μετάνοια..." Μετάνοια είναι να εξελίσσεις τη σκέψη σου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Εξελίσσω τη σκέψη μου, εξελίσσω την τέχνη μου, εξελίσσω τον κόσμο όλον. Εσύ δεν είπες πως μαζί με τον πίνακα με βλέπεις ν' αλλάζω κι εγώ;

ANTPEAS/ Ναι, αλλά σε τι τελικά;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Τελειοποιούμαι. Τελειοποιώ το σκοτάδι μου. Το σκοτάδι μας.

ANTPEAS/ Σε παρακαλώ, αγάπη μου, άκουσέ με. Δεν είσαι ο διάβολος. Δεν είσαι όσο σκοτεινός νομίζεις. Είσαι, απλώς, ένας σπουδαίος καλλιτέχνης.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Είμαι ένας σπουδαίος καλλιτέχνης κι αυτό θα είναι το αριστούργημά μου, ακριβώς γιατί το ζωγραφίζω με το σκοτάδι μου. Και το σκοτάδι του καλλιτέχνη είναι το σκοτάδι του κόσμου. Έχει σαπίσει ο κόσμος, δεν το βλέπεις, Αντρέα;

ANTPEAS/ Έλα τώρα, ο κόσμος πάντα ο ίδιος ήταν. Πάντα συνυπήρχαν το καλό με το κακό.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Παλιά ήταν νέος και άπειρος. Σιγά-σιγά όμως μεγάλωσε κι απέκτησε γνώση. Μα αντί να φτιάξει τα στραβά, συνέχισε όλο και πιο πολύ να τα στραβώνει. Ανέβασε ταχύτητες και γέρασε πρόωρα. Όπως κι εσύ, άλλωστε. Γι' αυτό χρειάζεται να επέμβει ο διάβολος. Όλοι μαζί τον έφτιαξαν τον διάβολο με τα ίδια τους τα χέρια. Εσύ τον έφτιαξες τον διάβολο με τα ίδια σου

τα χέρια. Κι έφτασε η ώρα που ο διάβολος θα εκπληρώσει την αποστολή του. Να αλλάξει, να μεταμορφώσει τον κόσμο. Να σπρώξει τον κόσμο να ξαναγεννηθεί.

ANTPEAS/ Η καταστροφή θα φέρει την αναγέννηση; Το σκοτάδι θα φέρει την καινούρια αυγή; Και ποιος είσαι εσύ που θα το ορίσεις αυτό; Οι θεωρίες σου βρωμάνε φασισμό, Μιχαλίνο.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ο κόσμος το αποφάσισε. Εγώ είμαι μονάχα το εκτελεστικό όργανο.

ANTPEAS/ Δεν σε καταλαβαίνω.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ο σωστός καλλιτέχνης πρέπει ν' αφουγκράζεται την εποχή του.

ANTPEAS/ Και τι σου λέει η εποχή σου;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Σκότωσε, κατάντροψε, πέθανε.

ANTPEAS/ Γιατί όχι, πρόσφερε, δημιούργησε, ζήσε;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν ωφελεί.

ANTPEAS/ Θυμάσαι πριν κάποια χρόνια, όταν ήσουν πιο μικρός, που παίζαμε ένα παιχνίδι, Μιχαλίνο; Που παίζαμε το «ζωγράφισέ το και θα βγει»;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ώστε το έχεις καταλάβει.

ANTPEAS/ Ποιο πράγμα; ...Θυμάσαι τι όμορφους πίνακες ζωγράφιζες τότε; Γιατί δεν ζωγραφίζεις τώρα τον χαμένο μας παράδεισο;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Γιατί όλα κάνουν τον κύκλο τους. Κι ο παράδεισός μας έχει μαραθεί ανεπιστρεπτί. Το ίδιο κι ο παράδεισος του πρώτου ανθρώπου.

ANTPEAS/ Ο άνθρωπος πρέπει πάντα ν' αγωνίζεται για τη ζωή.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ο άνθρωπος πρέπει να ξέρει πότε να πεθαίνει.

ANTPEAS/ Αν έχει πεθάνει η σχέση μας, δεν σημαίνει πως πρέπει να πεθάνουμε κι εμείς μαζί.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Πιστεύεις πως θα μπορέσεις να συνεχίσεις να ζεις, Αντρέα, αν σ' αφήσω;

ANTPEAS/ Εσύ θα μπορέσεις.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Έχουμε εγκλωβιστεί σ' έναν βρόγχο. Όταν ο κύκλος ολοκληρώνεται και μένουν μέσα οι εραστές, γίνεται θηλιά. Κι εμείς είμαστε χρόνια κρεμασμένοι. Κρεμασμένοι σε στύση, σε μια ατέρμονη διέγερση που δεν ανακουφίζεται ποτέ. Μα ήρθε ο καιρός να σπάσω τον βρόγχο. Τελειοποίησα το ταλέντο μου γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο. Έχω τη δύναμη και θα μας σώσω, αγάπη μου. Και θα σώσω μαζί και τον υπόλοιπο κόσμο.

ANTPEAS/ Ποια δύναμη; Τι θες να πεις;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ζωγράφισέ το και θα βγει.

ANTPEΑΣ/ Το παιχνίδι μας;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν είναι πια παιχνίδι.

(Ο Αντρέας ταράζεται)

ANTPEΑΣ/ Αλλά;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Τράβηξα, βλέπω, επιτέλους την προσοχή σου.

ANTPEΑΣ/ Τι είναι, αν δεν είναι παιχνίδι;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Τι είναι η τέχνη, Αντρέα; Τι μου διδάξεις;

ANTPEΑΣ/ ...Μετουσίωση.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Μετουσίωση τίνος; Άσε, θα σου πω εγώ. Μετουσίωση του εσωτερικού κόσμου του καλλιτέχνη σε συνάφεια με τον εξωτερικό κόσμο και κατόπιν μετουσίωση του εξωτερικού κόσμου σε καλλιτεχνικό έργο. Σωστά;

ANTPEΑΣ/ ...Ναι. Το προσωπικό να γίνει καθολικό.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Αλλά ίσως μπορεί να συμβεί και το αντίστροφο. Μετουσίωση του έργου σε κόσμο και κατόπιν του κόσμου σε δημιουργό – καλλιτέχνη.

ANTPEΑΣ/ Όχι... δεν μπορεί... τι έκανες;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Έμαθα. Έμαθα πώς λειτουργεί ο μηχανισμός. Πώς να ζωγραφίζω απ' το μέλλον. Εσύ μου το έμαθες.

ANTPEΑΣ/ Δεν είναι αλήθεια.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ (χαμογελάει) Θυμάσαι εκείνους τους στίχους μου;

Έρωτας ζωγράφου αλχημιστή

Θα σε ζωγραφίσω, λέει,

και θα 'ρθείς,

με σχέδια της γης

και χρώμα της αγάπης.

Θα 'ναι η ώρα

και οι μοίρες τρεις

και θα 'σαι εσύ

κι όχι το σχήμα αυταπάτης.

Στον καμβά μου, πρώτα απ' όλα,

θα φανείς,

σαν άστρο της αυγής

και μύρο παραδείσου.
Θ' ανοίξει η ομίχλη
κι απ' την πόρτα μου θα μπεις,
με το πινέλο
θ' ακουμπήσω το κορμί σου.

Μέσα στην έμπνευση, έρωτά μου,
μην καείς,
φτωχός αλχημιστής,
τ' όνειρο θα χρυσώσω.
Κι αν μ' αγαπάς
λίγο πριν έρθεις να με βρεις,
θα σκίσω τ' όνειρο,
στο χέρι θα στο δώσω.

Πάντα έλεγες πως είναι πολύ διαισθητικοί οι στίχοι μου.

ANTPEAS/ « Όμως...»

ANTPEAS+MIXALINO/ (συγχρόνως) «...με στίχους κάνει κανείς τόσο λίγα, όταν τους γράφει νωρίς».

MIXALINO/ Κι όταν τους γράφει αργά, κάνει λίγα, Ρίλκε. Ο σκοπός είναι να τους γράφει στην ώρα τους.

ANTPEAS/ Δεν μπορεί να ξέρεις.

MIXALINO/ Πότε τον ζωγράφισες τον άγγελο, Αντρέα;

ANTPEAS/ Ποιον άγγελο;

MIXALINO/ Τον άγγελο που κοιτάζει με θαυμασμό τον δικό μου, στη «Βάφτιση του Χριστού». Πότε τον ζωγράφισες;

ANTPEAS/ Τι λες;

MIXALINO/ (τον ταρακουνά, φωνάζοντας) Πότε τον ζωγράφισες τον άγγελο; Πόσο χρονών ήμουν εγώ;

ANTPEAS/ ...Δεκατεσσάρων.

MIXALINO/ (τον αφήνει) Δεκατεσσάρων ο Λεονάρντο. Κι όταν ζωγράφισες εμένα, πόσο ήμουν;

ANTPEAS/ ...Δεκαοκτώ.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Λίγο πριν γνωριστούμε.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Δεν σημαίνει κάτι αυτό.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Τότε γιατί μου το έκρυψες; Γιατί μου έδειξες τον πίνακα έναν χρόνο μετά;

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Δεν ξέρω... έτσι... για να μην το παρεξηγήσεις.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ (γελάει) Στον ύπνο σου μου την είπες, παραμιλώντας, τη συνταγή, δάσκαλε. Την πρώτη φορά που πλαγιάσαμε μαζί. Τότε δεν ήξερα τι είναι, αλλά την σημείωσα. Κάθε τι που έλεγες το σημείωνα. Αργότερα κατάλαβα.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Τι κατάλαβες; Τίποτα δεν κατάλαβες. Δεν μπορεί να συμβαίνει αυτό.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Τη συνταγή για το χρώμα. Για το πώς να θέσω σε κίνηση τον μηχανισμό και ν' αντιστρέψω την κίνηση των τροχών.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Δεν αντιστρέφεται η κίνηση των τροχών.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Με κάλεσες και ήρθα, Αντρέα. Τώρα καλώ εγώ τον κόσμο σε συντέλεια.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Όχι, δεν γίνεται.

(Ορμάει να του καταστρέψει τον πίνακα. Ο Μιχαλίνο τον αποκρούει, τον ρίχνει κάτω, τον χτυπάει.)

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν έφτασα ως εδώ για να με σταματήσει ένας γέρος, δάσκαλε. Δεν υπάρχει πλέον γυρισμός. Έπαιξες τον ρόλο σου, ώρα να παραμερίσεις. Όπως ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, άνοιξες τον δρόμο για τον επερχόμενο κι εκείνη την πρώτη μας νύχτα, μου έδωσες το χρίσμα.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Δεν θα το κάνεις. Πες πως δεν θα το κάνεις. Δεν μπορείς... για ένα παιχνίδι, για μια θύελλα... Δεν καταστρέφεις τον κόσμο για μια θύελλα. Δεν θα το κάνεις, Μιχαλίνο, σταμάτα! Τι θέλεις πραγματικά; Τι θέλεις πραγματικά, Μιχαλίνο;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Θέλω, επιτέλους, να ξεγυμνωθείς... Κι ίσως σ' αφήσω να βάλεις την τελευταία πινελιά.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Ωραία λοιπόν. Είχα τη γνώση, μα δεν είχα ούτε τη δύναμη ούτε το ταλέντο για να την υλοποιήσω. Ίσως να είμαι ανίκανος ν' αγαπήσω τον κόσμο τόσο που να τον καταστρέψω.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν πειράζει, τον αγαπώ εγώ και για τους δυο μας.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Ναι, εσύ μπορείς να αγαπάς. Εγώ στάθηκα ανάπηρος.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Σου το χρωστώ να φτάσω ως το τέρμα.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Δεν είναι ενός ανθρώπου μόνο χρέος αυτό που πας να κάνεις.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Λες αν το βάζαμε σε ψηφοφορία θα έβγαινε όχι; Δεν είμαι τόσο σίγουρος.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Δεν είσαι σίγουρος και για το ναι. Ένωθα πάντα πως οι άλλοι αγαπάνε τη ζωή.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Εγώ, όμως, ζω για σένα.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Αγάπη μου!

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Μην πλησιάζεις.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Άκουσέ με, Μιχαλίνο. Ίσως δεν είναι αργά. Ίσως υπάρχει ζωή και μετά τον θάνατο. Ίσως να μπορούμε να ξαναρχίσουμε.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Μετά τον θάνατο, υπάρχει μόνο ο θάνατος, Αντρέα. Ο σκοπός είναι να μη φτάσεις ως εκεί.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Εσύ όμως;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Εγώ είμαι δεμένος πάνω σου. Τώρα πήρα τα ηνία. Κι είπα να κάνω ένα δώρο στον κόσμο φεύγοντας. Κι από τους δυο μας.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Είναι αντιφατικό ένας δημιουργός να καταστρέφει.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δημιουργείται η μεγάλη αντίφαση. Με αντιφάσεις κινείται ο κόσμος.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Μ' αυτό που πας να κάνεις, ο κόσμος τείνει στο μηδέν.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Στην ολοκλήρωση. Να και το παράδοξο: Ο πίνακας που ζωγραφίζεις, που δείχνει εμένα να ζωγραφίζω τη συντέλεια, αν θέλει να είναι πιστή αναπαράσταση, δεν μπορεί να ολοκληρωθεί, αν δεν ολοκληρωθεί πρώτα ο δικός μου. Μα αν ο δικός μου ολοκληρωθεί, δεν θα προλάβει να ολοκληρωθεί ο πίνακάς σου.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Ας τους αφήσουμε στην άκρη τότε. Δεν το θέλει ούτε η λογική ούτε η τρέλα, δεν το βλέπεις;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Η τρέλα το θέλει, μου το 'πε στ' αυτί.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Θα μπορούσες να σπέρνεις αντί να θερίζεις.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Σπέρνω τον όλεθρο. Να δες: Εδώ κοντά στον άγγελο που ρώταγε, θα βάλω κι ένα αλέτρι. Ή να το πω αλλιώς: Δική σου η σπορά, του έρωτα το αλέτρι, δικός μου ο θερισμός.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Μην το κάνεις, Μιχαλίνο!

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Λίγα λεπτά απομένουν, τελειώνω.

(Ο Αντρέας ορμάει ξανά πάνω του να τον σταματήσει. Παλεύουν λίγο. Ο Μιχαλίνο τον απωθεί.)

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Σ' έπιασε πάλι ο ανθρωπισμός;

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Δεν είναι αρρώστια ο ανθρωπισμός.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ο δικός σου είναι.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Μπορεί και να είναι. Ακόμα, όμως, και να μη με νοιάζει ο άνθρωπος, εσύ με νοιάζεις.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Εγώ είμαι εσύ.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Όχι, δεν είσαι. Μια τέτοια αγάπη δεν θα μπορούσε να φέρει την καταστροφή. Μια τέτοια αγάπη συγχωρεί και ανυψώνει.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Η δική μας η αγάπη είναι κάπως παράξενη.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Άσε τον πίνακα, Μιχαλίνο, κι ας δοκιμάσουμε να ζήσουμε χώρια.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Το ξέρεις πως αυτό δεν μπορεί να γίνει. Μα ειλικρινά, γιατί δεν χαλαρώνεις, να το απολαύσουμε; Χαμήλωσε το φως, δεν μου χρειάζεται, βάλε ένα κρασί και κάτι να παίζει. Βάλε το κομμάτι μας.

(Ο Αντρέας κάνει όπως του είπε. Βάζει το «Απόψε θέλω παρέα» - The boy ft Katerina Papachristou.)

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Ορίστε.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Έτσι μπράβο. Λίγο κρασί συνοδεύει τέλεια τη σάρκα του κόσμου.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Σε παρακαλώ, στα πόδια σου πέφτω, σταμάτα να ζωγραφίζεις.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ποιος θα το περίμενε να πεις αυτήν τη φράση!

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Ό,τι σου διδάξα ήταν ψέμα.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Με έμαθες να κλέβω απ' τον Θεό.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Μα δεν κατάφερα να σώσω τη ζωή σου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Η ζωή ξοδεύεται. Άλλος είναι σπάταλος και άλλος εγκρατής. Εμείς εγκρατείς δεν υπήρξαμε ποτέ.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Σταμάτα, σ' εκλιπαρώ!

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Ό,τι κι αν κάνεις πια...

ΑΝΤΡΕΑΣ/ (Αλλάζει ύφος. Παίρνει έναν άλλο καμβά και σχεδιάζει, πολύ γρήγορα, τους δυο τους να φιλιούνται. Του τον δείχνει.)

Ζωγράφισέ το και θα βγει, Μιχαλίνο.

(Εξίσου γρήγορα σχεδιάζει τους δυο τους να κάνουν έρωτα.)

Έλα, Μιχαλίνο!

(Ο Μιχαλίνο και τις δυο φορές, τους βλέπει, χαμογελάει, αλλά δεν σηκώνεται. Ο Αντρέας ζωγραφίζει τους δυο τους σ' έναν κύκλο, να τρώνε ο ένας απ' τα πόδια τον άλλο.)

Έτσι καλύτερα, μωρό μου;

(Ο Μιχαλίνο σηκώνεται και τον φιλά στο στόμα. Γυρίζει στον πίνακα.)

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Μία σκηνή μου έχει μείνει, αγάπη μου, κι όλα τελειώνουν.

(Ο Αντρέας βγάζει από κάπου ένα αντίγραφο του πίνακα «Η βάφτιση του Χριστού» και τον δείχνει στον Μιχαλίνο.)

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Σοβαρά τώρα;

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Πες μου, Μιχαλίνο, πού κοιτάει Χριστός την ώρα της βάφτισης; Πού κοιτάει ο επερχόμενος;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν πας καλά.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Θα σου πω εγώ τότε. Κοιτάζει χαμηλά. Ο ίδιος ο Χριστός και δεν σηκώνει το βλέμμα του απ' τη γη. Σου λέει τίποτα αυτό;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Σαν τι να μου πει, δηλαδή;

(Ο Αντρέας κάθεται και συνεχίζει τον δικό του πίνακα. Μετά από λίγο...)

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Τελείωσα! Μόλις τελείωσα τον πίνακα «ο Μιχαλίνο ζωγραφίζει τη συντέλεια του κόσμου».

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ (Ταράζεται ελαφρώς.) Δεν μπορείς. Δεν είναι ολοκληρωμένος. Δεν ξέρεις τι ζωγραφίζω αυτήν τη στιγμή.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Κι όμως, Μιχαλίνο. Έλα να δεις και μόνος σου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ (Πλησιάζει διστακτικά.) Τι είναι αυτό; Όχι, δεν είναι έτσι.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Έτσι ακριβώς είναι, μάτια μου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Είσαι τρελός. Δεν ξέρεις τι κάνεις. Κι ατάλαντος. Είσαι τρελός κι ατάλαντος. Σε αγνωώ και σένα και τις μαλακίες σου. Δεν έχεις ιδέα από τέχνη, δεν έχεις ιδέα τι βρίσκεται μες στο μυαλό μου, δεν έχεις ιδέα από τίποτα. Ξοφλημένος. Αυτό είσαι.

(Ξανακάθεται και συνεχίζει να ζωγραφίζει.)

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Σκόπευες να ζωγραφίσεις κάτι άλλο, μάτια μου;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Μη με λες έτσι.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Μα αφού είσαι τα μάτια μου. Έτσι δεν γίνεται; Στην αρχή ο δάσκαλος είναι τα μάτια του μαθητή, αργότερα η συνθήκη αντιστρέφεται.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν είμαι τα μάτια σου, μαλάκα. Τα μάτια σου είναι τυφλά. Εγώ βλέπω.

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Βλέπεις... Βλέπεις τον χρόνο που μόλις ξέφυγε απ' τα χέρια σου; Σε πρόλαβα, Μιχαλίνο. Για να είμαστε ακριβείς, απ' την αρχή σ' είχα προλάβει. Προπορευόμουν. Ακόμα κι όταν δεν μ' έβλεπες, ήσουν πάντα πίσω μου.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Δεν ξέρεις τι λες.

ANTPEΑΣ/ Ξέρω, όμως, πολύ καλά τι κάνω. Νομίζεις πως μια τέτοιου είδους γνώση, Μιχαλίνο, θα μπορούσε να μου ξεφύγει στο παραμλητό μου; Και μάλιστα από την πρώτη φορά που πλάγιασα με κάποιον;

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Κι όμως, σου ξέφυγε. Η συνταγή είναι η σωστή. Είμαι σίγουρος, η συνταγή είναι η σωστή.

ANTPEΑΣ/ Η συνταγή είναι η σωστή, αλλά ο ζωγράφος δεν είναι. Νομίζεις πως μετά από τόσα χρόνια δεν σε γνωρίζω, Μιχαλίνο; Πως δεν ξέρω για τι είσαι ικανός και για τι όχι; Σε ήξερα πριν σε γνωρίσω, μόνος σου το κατάλαβες. Μα ήθελα να είσαι ελεύθερος. Απόλυτα ελεύθερος και υπεύθυνος των πράξεών σου, αυτός είναι ο πρωταρχικός στόχος ενός δασκάλου για τον μαθητή του. Όπως ακριβώς είμαι κι εγώ, απόλυτα ελεύθερος και υπεύθυνος για τη μοίρα μου και για τη μοίρα του κόσμου. Ξέρεις τι είναι η Μοίρα, μικρέ μου; Είναι Λόγος κι Ανάγκη. Ανάγκη που δεν καταπιέζεται απ' τον Λόγο και Λόγος που δεν υποτάσσεται στην Ανάγκη, αλλά φροντίζει για την ικανοποίησή της, ενώ συγχρόνως τη μεταλλάσσει και την εξυψώνει.

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Τζάμπα μιλάς. Δεν σ' ακούω. Λίγες ακόμα πινελιές. Ένα στίλετο για σένα, ένα στίλετο για μένα, εσύ κι εγώ, μέσα στον πίνακα, μαζί, εσύ κι εγώ, σκοτωνόμαστε, ο ένας τον άλλο, ο ένας για τον άλλο, κι ο κόσμος όλος, μαζί μας, εσύ κι εγώ, και... ιδού!

(Ολοκληρώνει τον πίνακα, αλλά δεν γίνεται τίποτα. Η συντέλεια του κόσμου δεν ήρθε.)

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ (Τρέμοντας) Δεν μπορεί! Δεν είναι δυνατόν! Δεν μπορεί!
(Αρπάζει ένα μαχαίρι και ορμάει στον Αντρέα.) Με χειραγώγησες! Μιλάς για ελευθερία, αλλά εσύ με χειραγώγησες, άθλιε, θα σε σκοτώσω!

(Ο Αντρέας στέκεται ατάραχος δίπλα στον πίνακά του. Μια αόρατη δύναμη αναγκάζει τον Μιχαλίνο να σταματήσει, με υψωμένο το μαχαίρι, λίγα μέτρα μακριά του.)

ΜΙΧΑΛΙΝΟ/ Τι γίνεται;

ANTPEΑΣ/ (Απαγγέλει διάσπαρτα αποσπάσματα από το Ι-Τσινγκ.)

« Ο Δημιουργικός εξασφαλίζει μεγαλειώδη επιτυχία προάγοντας μέσω εγκαρτέρησης. Η κίνηση του ουρανού είναι γεμάτη δύναμη. Κρυμμένος δράκοντας, μη δράς. Ο δράκοντας προβάλλει στον κάμπο. Βλέπεις τον μεγάλο άνθρωπο. Αβέβαιο πήδημα πάνω απ' την άβυσσο. Καμιά κατηγορία. Εννιά στην κορυφή. Ο αλαζονικός δράκοντας θ' αναγκαστεί να μετανιώσει. Όταν υπάρχει πάχνη κάτω απ' τα πόδια, σύντομα θα φανεί κι ο στέρεος πάγος. Ευθύς, τετράγωνος, μεγάλος, χωρίς επιδιώξεις κι όμως όλα προάγονται. Αν τύχει να 'σαι στην υπηρεσία του βασιλιά, μη ζητάς καινούρια καθήκοντα, αλλά εκπλήρωσε αυτά που έχεις αναλάβει. Ένα κλειστό ταγάρι. Μια απλή κίτρινη ρόμπα φέρνει μεγάλη καλοτυχία. Οι δράκοντες μάχονται στους αγριότοπους. Το αίμα τους είναι μαύρο και κίτρινο. Όλες οι γραμμές έξι. Η συνεχής

εγκαρτέρηση προάγει. Σύννεφα και κεραυνοί. Η Δυσκολία στην Αρχή. Έτσι ο ανώτερος άνθρωπος φέρνει τάξη στη σύγχυση. Δισταγμοί και εμπόδια. Οι δυσκολίες συσσωρεύονται. Άλογο και αμάξι. Δεν είναι ληστής. Θέλει να ερωτοτροπήσει όταν θα έρθει η ώρα. Η κοπέλα είναι άβγαλτη. Δεν δεσμεύεται. Δέκα χρόνια, έπειτα μπορεί να δεσμευτεί. Όποιος κυνηγάει ελάφι χωρίς οδηγό, απλώς χάνεται στο δάσος. Αν προχωρήσει, θα ταπεινωθεί. Αγώνας για ένωση. Το κάθε τι προάγει. Η εγκαρτέρηση φέρνει καλή τύχη. Η μεγάλη επιμονή φέρνει δυστυχία. Δάκρυα με αίμα τρέχουν. Δεν είμαι εγώ που ζητώ τον ανόητο νέο. Ο ανόητος νέος με ζητά. Μέσα στη γη ένα βουνό. Η εικόνα της ταπεινότητας. Νερό πάνω απ' τη φωτιά. Η εικόνα μετά την εκπλήρωση. Φρενάρει τους τροχούς του. Αγγίζει την ουρά του στο νερό. Ο ένδοξος πρόγονος υποτάσσει τη χώρα του Διαβόλου. Τα πιο κομψά φορέματα γίνονται κουρέλια. Το κεφάλι του βυθίζεται στο νερό. Κίνδυνος. Φωτιά πάνω απ' το νερό. Η εικόνα πριν απ' το πέραςμα. Οι τύψεις εξαφανίζονται. Το φως του ανώτερου ανθρώπου είναι αληθινό. Καλή τύχη. Καμιά κατηγορία. Αν βρέξει το κεφάλι, του το χάνει. Καλή τύχη. Καμιά κατηγορία. Αν βρέξει το κεφάλι του, το χάνει. Καλή τύχη. Καμιά κατηγορία. Αν βρέξει το κεφάλι του, το χάνει...»

(Ο Αντρέας συνεχίζει να επαναλαμβάνει αυτές τις τρεις φράσεις. Ο Μιχαλίνο πιάνει το κεφάλι του, υποφέρει, κατόπιν μανιασμένος ορμάει στον πίνακά του και τον μαχαιρώνει, ενώ μαχαιρώνεται παράλληλα κι ο ίδιος. Πέφτει νεκρός.

Ο Αντρέας αρχίζει να τακτοποιεί το εργαστήριο. Φέρνει ένα χειρουργικό κρεβάτι και ξαπλώνει σ' αυτό το νεκρό σώμα του Μιχαλίνο, αφού πρώτα το ξεντύσει. Εκείνη τη στιγμή, κάποιος χτυπάει την πόρτα. Ο Αντρέας ανοίγει. Είναι ένας νεαρός.)

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Παρακαλώ.

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ/ (Συνεσταλμένα) Χαίρετε. Είμαι ο Λεονάρδος. Έχετε μιλήσει με τον πατέρα μου. Είμαι ο μαθητής από την...

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Ναι, βέβαια. Πέρασε, Λεονάρδε. Άσε τα πράγματά σου εκεί. Αν θες, πάρε κι εκείνον τον πίνακα απ' τη μέση και πλησίασε ν' αρχίσουμε.

(Ο Λεονάρδος κάνει όπως του λέει. Μεταφέρει τον πίνακα του Αντρέα και για πρώτη φορά βλέπουμε πως η τελευταία σκηνή που έχει ζωγραφίσει είναι ο Μιχαλίνο να αυτοκτονεί και όχι να αλληλοσκοτώνονται, όπως στον πίνακα του Μιχαλίνο. Κατόπιν, ο νεαρός πλησιάζει στο χειρουργικό κρεβάτι, όπου ο Αντρέας ετοιμάζεται για την ανατομία στο γυμνό σώμα.)

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Έλα, μη φοβάσαι. Θα μελετήσουμε τη νεκρή φύση.

(Χαμογελάει) Συνήθως τα σώματα είναι κρύα, αυτό όμως είναι ακόμα ζεστό, λόγω κεικτημένης ταχύτητας. (Αρχίζει ν' ανοίγει με το νυστέρι τον Μιχαλίνο.) Τι είναι η τέχνη, Λεονάρδε;

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ/ Ε... η τέχνη είναι...

ΑΝΤΡΕΑΣ/ Η τέχνη είναι μετουσίωση του εσωτερικού κόσμου του καλλιτέχνη σε συνάφεια με τον εξωτερικό κόσμο και στη συνέχεια, μετουσίωση του εξωτερικού κόσμου σε καλλιτεχνικό έργο. (Κοιτάζει τον νεαρό.) Το προσωπικό να γίνει καθολικό.